

Ελληνικά δάση – Ζώνες βλάστησης της Ελλάδας

Η Ελλάδα γενικά είναι χώρα ορεινή και θα έπρεπε να έχει μεγάλες δασικές εκτάσεις όμως αυτές περιορίστηκαν από τις εκτεταμένες εκχερσώσεις για ανάπτυξη της γεωργίας, από την έντονη υλοτόμηση, την υπερβόσκηση και τις πυρκαγιές.

Η ελληνική βλάστηση διαμορφώνεται από το ανάγλυφο, το κλίμα και το υπόστρωμα του εδάφους.

Η Ελλάδα αν και έχει μικρή έκταση, παρουσιάζει σημαντική γεωμορφολογική ποικιλία. Αυτό σε συνδυασμό με το ευρύ φάσμα κλίματος από υποτροπικό σε αλπικό ευνόησαν την ανάπτυξη πλούσιας χλωρίδας και πανίδας. Η Ελλάδα στην Ευρώπη κατέχει τη 2^η θέση μετά την Ιβηρική χερσόνησο με 5800-6000 είδη φυτών.

Το 13 % των ειδών της χλωρίδας μας είναι ενδημικά φυτά δηλαδή φυτά που υπάρχουν μόνο στην πατρίδα μας και πουθενά αλλού στον κόσμο.

Το συνολικό ποσοστό δασοκάλυψης φθάνει το 64 % . Από αυτό το 25,4 % καλύπτεται από δάση, το 25 % από δασικές εκτάσεις και το 13,6 % από δασικούς βοσκοτόπους και άλλες εκτάσεις.

Χαρακτηριστικό της ελληνικής χλωρίδας είναι η μεγάλη εξάπλωση των αείφυλλων και σκληρόφυλλων φυτών όπως είναι το πουρνάρι , ο σχίνος , η κουμαριά , η αγριελιά κ.α. ανάμεσα στα οποία αναπτύσσονται πολλά αρωματικά είδη βολβόφυτα και θερόφυτα. Επίσης σε πολλές περιοχές κυριαρχούν οι βαλανιδιές οι οξιές , τα πεύκα, οι καστανιές.

Ανάλογα με τις κλιματικές – εδαφικές συνθήκες και το υψόμετρο διακρίνουμε στην Ελλάδα τις εξής ζώνες βλάστησης :

1. Βλάστηση των μεσογειακών περιοχών

Στις υγρές περιοχές του μεσογειακού κλίματος αναπτύσσονται δάση αείφυλλων σκληρότερων ειδών, ψηλοί πυκνοί θαμνώνες που ονομάζονται μακοί ενώ στις εξής περιοχές αναπτύσσονται χαμηλοί αραιοί θάμνοι που ονομάζονται φρύγανα. Εκτός από τη βλάστηση μακί και τα φρύγανα παρουσιάζονται και τα συστήματα των μεσογειακών κωνοφόρων , που συνδέονται με τις συνθήκες του εδάφους και την ανθρώπινη παρέμβαση.

Ξεκινώντας από τις θερμότερες προς τις ψυχρότερες περιοχές της Ελλάδας και από τα χαμηλά προς τα ψηλά αναπτύσσονται οι εξής φυτικοί σχηματισμοί ή διαπλάσεις.

A. ΘΑΜΝΩΔΕΙΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

I. Φρύγανα στις ξηρότερες περιοχές και μέχρι υψόμετρο 300 μέτρα περίπου. Απαρτίζονται από αραιούς χαμηλούς θάμνους με μικρά και συχνά χνουδωτά φύλλα αγκαθωτά κλαδιά και είναι προσαρμοσμένοι στη θερινοί ξηρασία.

Κυρίαρχα είδη στα φρύγανα είναι :

Το θυμάρι, η αστοιβή, η γαλαστοιβή,

Η θρούμπα, η ασφάκα, η λαδανιά,

Η λεβάντα, η αφάνα, η ρίγανη,

Το αμάραντο, το λυχναράκι, η ασμυριά

Το ασιτροθύραμα

Από τα βολβώδη θερόφυτα λυριαρχούν ο ασφόδελος και η σκληροκρεμμύδα. Τα φρύγανα καταλαμβάνουν το 12,5 % της Ελλαδικής έκτασης σε Κυκλάδες , Δωδεκάνησα, Κρήτη , Λήμνο , Κεφαλλονιά και Δ. Αιτωλοακαρνανία.

II. Μακί στις υγρότερες περιοχές της μεσογειακής ζώνης και μέχρι υψόμετρο 700 μέτρα και καλύπτει το 27,5 % της έκτασης της χώρα μας. Κυρίαρχα φυτά θάμνοι ύψους μέχρι 2-2,5 μέτρων με μικρά δερματώδη φύλλα .

Βλάστηση μακί

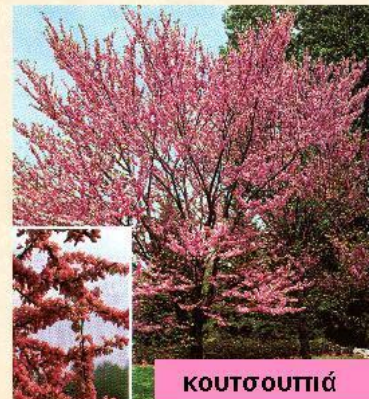
Βλάστηση μακί

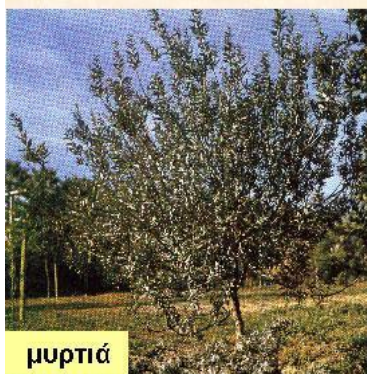
ΠΟΥΡΝΑΡΙ

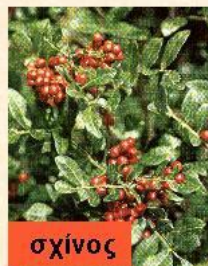
ΑΓΡΙΕΛΙΑ

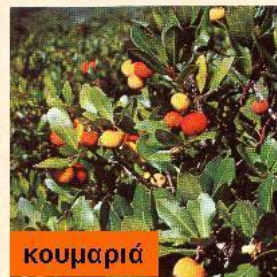
ΚΟΥΤΣΟΥΠΙΑ

ΜΥΡΤΙΑ

ΣΧΙΝΟΣ

ΚΟΥΜΑΡΙΑ

ΣΠΑΡΤΟ

ΚΠΕ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ 11

Κυρίαρχα είδη είναι :

Το πουρνάρι, η κουμαριά, ο σχίνος, το φιλύκι, η αριά, η χαρουπιά, τα ρείκια, η μυρτιά, η αγριελιά,

και ακόμη μαζί τους απαντώνται αείφυλλα ή φυλλοβόλα είδη όπως

Η δάφνη, η λαδανιά, η άρκευθος, το αγριοκυπάρισσο, η αγριοκουμαριά, η κοκορεβυθιά, η κουτσουπιά, το σπάρτο, η ασπαθιά, ο αρκουδόβατος, το σπαράγγι.

Στις πιο υγρές περιοχές των ορίων εξάπλωσης των μακί και στις όχθες χειμάρρων ή ρευμάτων απαντώνται δείχνοντας το δρόμο του νερού η πικροδάφνη και η λυγαριά. Η βλάστηση μακί συναντάται στη Χαλκιδική, το Πήλιο, (μέχρι τα 500 μέτρα) την Εύβοια , την Κρήτη, την παράκτια Θράκη, τα νησιά του Αιγαίου (εκτός από το μεγαλύτερο μέρος των Κυκλάδων) τον Όλυμπο (από τα 300 μ έως τα 600 μ υψόμετρο) και τα παράλια του Αμβρακικού.

B. ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Μεσογειακά δάση κωνοφόρων είναι χαρακτηριστικά συστήματα στις παράλιες ζώνες της Ελλάδας όπου κυριαρχεί ένα μόνο είδος κωνοφόρων.

Τα πιο κοντινά είναι τα δάση με χαλέπιο πεύκη που συναντώνται στην Πελοπόννησο , τα Ιόνια νησιά, την Αττική, τη Βοιωτία, την Εύβοια και τη Χαλκιδική.

Στην Κρήτη, τα νησιά του Αιγαίου , τη Θράκη τη Θάσο και μικρό τμήμα της Χαλκιδικής τη θέση του χαλεπίου πεύκης παίρνει η τραχεία πεύκη ή θασίτικο πεύκο με ανθεκτικότητα σε ανέμους, ξηρασία και ψύχος. Στον υπόροφο των δασών αυτών κυριαρχούν είδη των μακί και των φρυγάνων.

Σε αργιλοαμμώδη εδάφη απαντώνται δάση κουκουναριάς . Τέτοια υπάρχουν σε Δ. Πελοπόννησο , Μαραθώνα, Νάξο, Σκιάθο, και σε τμήμα της χερσονήσου του Άθω.

Επίσης δάση κυπαρισσιού απαντώνται σε Κρήτη , Ρόδο , Σάμο και Σάμη.

Τα είδη κέδρου βρίσκονται είτε με είδη των μακί είτε των φρυγάνων.

Μόνο ο κέδρος ο μακρόκαρπος σχηματίζει αμιγείς συστάδες σε αμμώδεις παραλιακές περιοχές νησιών του Αιγαίου όπως η Ελαφώνησος, η Γαύδος , η Κρήτη.

2. Μεικτά δάση φυλλοβόλων

Σ' αυτά κυριαρχούν είδη βελανιδιάς.

Δάση με πλατύφυλλη βελανιδιά κυριαρχούν στη Βόρεια Ελλάδα όπου κυριαρχούν χαμηλότερες θερμοκρασίες ενώ στην Πελοπόννησο και τη Στερεά σχηματίζουν αραιές συστάδες.

Δάση με χνοώδη δρυ απαντώνται αμιγή σε ξηρές περιοχές, ενώ στις υπόλοιπες είναι ανάμικτα με τη πλατύφυλλο βελανιδιά. Η χνοώδης και ήμερη βελανιδιά απαντώνται στην ηπειρωτική Ελλάδα και στα νησιά του Αιγαίου.

3. Ορεινά δάση κωνοφόρων

Σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες και σε υψόμετρα πάνω από 800 μ επικρατούν είδη κωνοφόρων που αντέχουν στο ψύχος όπως η μαύρη πεύκη , η κεφαλληνιακή ελάτη, η δασική πεύκη , το ρόμπολο και η υβριδογενής ελάτη, που συναντώνται στα βουνά της Πελοποννήσου και στη Β. και Κ. Ελλάδα.

Δάση δασικής πεύκης απαντούν στα όρη των Σερρών και της Δράμας στα Πιέρια όρη και στον Όλυμπο σε υψόμετρο μεγαλύτερο από 1100 μέτρα.

Η κεφαλληνιακή ελάτη είναι ενδημική των ελληνικών βουνών και απαντάται στις υψηλές οροσειρές της Ν. και Κ. Ελλάδας μέχρι τον Όλυμπο ανάμεσα στα 800 με 700 μ.

Βορειότερα η υβριδογενής ελάτη σχηματίζει αμιγή δάση στις υψηλότερες κορυφές του Ολύμπου , του Βερμίου , της Πίνδου και του Άθω.

4. Ηπειρωτικές κεντροευρωπαϊκές δενδρώδεις διαπλάσεις

Παρουσιάζονται σε περιοχές με θερμοκρασίες κάτω των 0 ° C με βροχοπτώσεις από 600 μέχρι 1500 χιλιοστά και αποτελούν τα πλουσιότερα αποθέματα ξύλου της Ελλάδας. Διακρίνονται σε δύο ζώνες:

I. η ζώνη που κυριαρχεί η πλατύφυλλη βελανιδιά στις βόρειες οροσειρές της χώρας στην Πελοπόννησο και στη Στερεά Ελλάδα. Η ευθύφυλλη βελανιδιά κυριαρχεί την ενδοχώρα της Ηπείρου, της Θεσσαλίας , της Μακεδονίας και

της Θράκης. Εδώ συναντάται και ο γάβρος και συχνά ονομάζονται δάση βελανιδιάς-γάβρου. Στις ίδιες περιοχές συναντάται η καστανιά.

II. Τα αμιγή δάση δασικής οξιάς απαντώνται στις ορεινές περιοχές της Θεσσαλίας, της Ηπείρου και της Μακεδονίας πάνω από 700 και μέχρι τα 1700 μέτρα. Η ανατολική οξιά απαντά στην Ανατολική Μακεδονία μέχρι τη χερσόνησο του Άθω.

5. Υποαλπικά και αλπικά συστήματα

Στις κορυφές των βουνών σε υψόμετρα πάνω από 1700 μ έως 2900 μ και απαντούν φυτά και ζώα χαρακτηριστικά αυτών των συστημάτων. Μέχρι κάποιο ύψος συναντάμε μεμονωμένα δένδρα και υψηλότερα τη θέση τους παίρνουν θάμνοι όπως η ξεραγκαθιά, η τετραγκαθιά ο κοινός αγριόκεδρος και η σκλήθρα καθώς και ποώδη φυτά που σχηματίζουν τα αλπικά λιβάδια.

6. Υποτροπικά συστήματα

Η υποτροπική βλάστηση συναντάται στην Κρήτη και συγκεκριμένα στο φοινικόδασος του Βάι με το φοίνικα του Θεόφραστου και προστατεύεται από την Ελληνική νομοθεσία και τη σύμβαση της Βέρνης. Επίσης μικρότερο σε έκταση αλλά με εξαιρετική ομορφιά είναι το φοινικόδασος στο Κουρταλιώτικο φαράγγι.

